Kalapüügiseaduse muudatused

Ülevaade kalapüügiseaduse põhilistest muudatustest ja täiendustest

Ülevaade käsitleb KPS-i sisulisi kalapüügialaseid muudatusi ja ei käsitle
KPS-i tehnilisi muudatusi nagu Vabariigi Valitsuse määruste kehtestamine
vastutava ministri määrusega jms, mis tulenevad kalanduspoliitika koondamisest REM-i

Herki Tuus

26. november 2025

Veetaimede kogumine ja reguleerimine

Praegune olukord

Kalapüügiseaduses on vetikate kogumine reguleeritud väga kitsalt – piiritletud vaid agarikuga. Turuvajadus kasvab ja suureneb huvi ka teiste meretaimede liikide majandusliku kasutamise vastu.

Näiteks põisadru kogutakse juba vähesel määral ning on selge vajadus regulatsiooni laiendamiseks.

Kavandatav muudatus

Veetaimede mõiste laiendatakse hõlmama:

- Agarik (Furcellaria lumbricalis)
- Põisadru (Fucus vesiculosus)
- Merihein (Zostera marina)

Nende veetaimede püüki kalalaevaga hakatakse reguleerima vastavalt seadusele.

Veelindude ja mereliste imetajate kaitse

Probleem

Kalapüük kujutab endast olulist ohtu veelindudele ja imetajatele merel. Vaja on meetmeid nende kaitseks.

EL-i regulatsioon

Määrus (EL) 2019/1241 artikli 11 lõige 4 lubab liikmesriikidel kehtestada leevendusmeetmeid või piiranguid.

Lahendus

Kalapüügiseadust täiendatakse viitega EL-i määrusele, võimaldamaks püüki jätkata vajalike kaitsemeetmete kehtestamisega.

Ilma meetmete kehtestamiseta tuleks kehtestada sageli püügikeeld, mis kahjustaks kalandussektorit oluliselt.

Made with GAMMA

Kala ülemmõõdu reguleerimine

Taust

Kalade ülemmõõt on rahvusvaheliselt kalakaitse oluline sõlmküsimus. Küsimus on keerukas, kuna püügivahendite selektiivsus on piiratud ja tagasiheitmine või püünisest vabastamine on teatud püüniste korral raske.

Muudatused

- §10 lõige 1: keeld püüda kala, mille pikkus ületab kalapüügieeskirjas sätestatud ülemmõõdu
- §10 lõige 8: keeld töödelda ülemõõdus kala
- Kehtib kõigile õng- ja lõkspüünistega püüdjatele
- Erand: eripüügiloa alusel püük

Made with GAMMA

Kutselise kalapüügi load eraomandis veekogudel

Üldpõhimõte

Paragrahv 18 lõige 2 sätestab, et kalapüügiks kutselise kalapüügi vahendiga eraomandis veekogul peab omanik taotlema loa. Praegu antakse luba suhteliselt lihtsalt.

Uus piirang

Selle põhimõtte rakendamine on mõistlik vaid siis, kui eraomandis veekogu on eraldiseisev ja puudub ühendus teiste veekogudega.

Täiendus seadusesse

Kalapüügiseadust täiendatakse piiranguga, mis reguleerib lubade andmist omavahel ühendatud veekogude puhul. See tagab keskkonnakaitselise lähenemise.

Made with GAMMA

Püügivahendite arvu piirangud

Vedeli kasutamise reguleerimine

Kalapüügiseaduse § 24 lõige 2 lubab harrastuspüügil kasutada kuni kolme püügivahendit. Vähinata ja vähimõrra kasutamine on piiratud viiega.

Vedeli kasutamisel puudub seaduses kehtiv piirang. Kuna püügikoormus teatud piirkondades on suur ja suureneb veelgi, on vaja ka vedeli kasutamist piirata.

Eesmärk: tasakaalustatud püügikoormus ja kalavaru säästlik kasutamine.

Made with GAMMA

Harrastuspüügiõiguse laiendamine

01

Rahvusvaheline tava

Üldiselt tunnustatakse rahvusvaheliselt, et harrastuspüügiõiguse saavad tasuta vaid eakad isikud.

02

Eesti soodustuste süsteem

Eestis kehtib paljudel soodustustel 65 aasta vanuse piir, mis on sõltuvuses riikliku vanaduspensionieast.

03

Muudatus

65-aastastele ja vanematele välisriigi kodanikele antakse edaspidi tasuta harrastuspüügiõigus nagu Eesti kodanikele.

04

Kasu

Välisriigi kodanik ei pea tegelema välisriigi vanaduspensionitunnistuste autentsuse tõendamisega.

Made with GAMMA

Kalastuskaardi väljastamine ja püügiandmed

Digitaalne kanal

Edaspidi antakse püügiõigus peamiselt elektroonilise kanali kaudu

Keskkonnaamet

Isikud, kellel puuduvad elektroonilised võimalused, saavad kaardi Keskkonnaametist

Defitsiitsed piirkonnad

Keskkonnaameti kaudu saab taotleda kindla protsendi kaarte defitsiitpiirkondadesse

Enam ei määrata eraldi kalastuskaardi piirarvu Keskkonnaametist taotlemiseks. Ülejäänud kalastuskaardid omandatakse elektroonilise kanali kaudu.

Räimesaagi arvestuse täpsustamine

Praegune olukord

Kogu püüdja räimesaak arvestatakse kastmõrra räimesaagiks, sõltumata sellest, millise püügivahendiga räim tegelikult saadi.

See lähenemine ei ole loogiline olukorras, kus kasutatakse erinevaid püügivahendeid.

Muudatus

Kui kastmõrda ei kasutata, siis ei arvestata saaki kastmõrra saagiks. See on loomulik ja õiglane lähenemine.

Täpsustatakse, et räimesaak on piiratud kõigi seisevpüüniste räimesaagiga.

Oluline: Traalpüüniste räimesaaki ei arvestata kunagi kastmõrra räimesaagiks, kuna püügivõimalused traalpüügile kehtestatakse eraldi.

Kui lubatud aastasaak on kehtestatud kastmõrdade kaupa, arvestatakse esimeses järjekorras kõigi seisevpüüniste räimepüük isiku räime aastasaagi arvele, kui seisevpüünis ja kastmõrd on samaaegselt kasutusel.

Made with GAMMA

Vastutus ja karistused

Harrastuskalapüügiõiguseta kalapüük on ebaseaduslik, välja arvatud lihtkäsiõngega püük. Eelnõuga täpsustatakse harrastuspüügi reeglite rikkumiste vastutussätteid ja diferentseeritakse karistused sõltuvalt püügivahenditest.

1

Klassikalised harrastuspüügivahendid

Kalapüük ilma püügiõiguse tasu maksmata (nt spinning, õng, sikuti).

Karistus: rahatrahv kuni 100 trahviühikut.

2

Keskmise efektiivsusega vahendid

Kalapüük kalastuskaardita (nt harpuunpüss, kuurits, liiv, vähinatt, vähimõrd, kadiska).

Karistus: rahatrahv kuni 150-200 trahviühikut.

3

Suure püügivõimsusega vahendid

Kalapüük kalastuskaardita (nt nakkevõrk, kaldavõrk, õngejada).

Karistus: rahatrahv kuni 250 trahviühikut.

Lühimenetlus harrastuskalapüügiõiguse rikkumisel

Seadust täiendatakse uue sättega, mis sätestab lühimenetluses menetletavad väärteod ja kohaldatavad mõjutustrahvi määrad, et vähendada ülekriminaliseeritust ja menetluskulu.

1

Eesmärk

Vähendada ülekriminaliseeritust lihtsate väärtegude korral ja hoida kokku nii menetlusaluste isikute kui ka kohtuväliste menetlejate aega.

2

Lühimenetlus

Uus menetlusliik (alates 2018), mis võimaldab reageerida rikkumistele vähem riivavalt, säilitades samas üld- ja eripreventiivse mõju.

3

Kohaldamine

Rakendub lihtsamate väärtegude puhul, kus otsest kahju ei teki (nt püügiõiguse tasu maksmata jätmine õngpüügil, kui kala puudub või on eluvõimeline).

4

Mõjutustrahv

Kohtuväline menetleja saab määrata koha peal lihtsustatud korras kindla trahvimäära, mida ei kanta karistusregistrisse (nt 100 eurot).

See lähenemine asendab varasemaid hoiatamismenetlusi ning pakub õiguskuulekusele suunava, ent samas vähem koormava alternatiivi.

Made with GAMMA

Väärtegude aegumistähtaja pikendamine

Miks muudatus on vajalik?

Viimastel aastatel on oluliselt suurenenud aegunud õigusrikkumiste osatähtsus kalapüügil. See on kahjustanud Eesti kui lipuriigi mainet ja usaldusväärsust rahvusvahelisel areenil.

Muudatus

Eelnõu kohaselt aegub väärtegu, kui selle toimepanemisest kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni on möödunud **3 aastat** (senise 2 aasta asemel).

Aegumise statistika

Praegune kaheaastane aegumistähtaeg on osutunud liiga lühikeseks, mida kinnitavad järgmised andmed:

- Rannapüügil aegub ligikaudu **18%** õigusrikkumiste menetlustest.
- Kaugpüügil aegub menetlusi koguni **kaks korda rohkem** kui Läänemere traalpüügil.
- Läänemere rannapüügi kontrolli osas valitsev suur töömaht süvendab probleemistikku veelgi.

Made with GAMMA

Kooskõlastamise järgselt lisanduud ettepanekud

Kalapüügilaeva võimsuse säilimine registris

- Paindlikkus ja võimalus püügivõimsuse säilimiseks tööstusliku kalapüügiga tegelevatele ettevõtetele: pikemaajaline registrikoha säilimine.

Ajaloolise püügiõiguse vähendamine – vastuolu PS

- Põllumajandus- ja Toiduamet kohaldab püügivõimaluste vähendamisel kaalutlemisõigust, mille korral võidakse kalapüügiloa omanikule säilitada igaks järgmiseks aastaks kui kalapüügiluba antakse vähendatud ulatuses kuni 90% õiguspäraselt omandatud püügivõimalustest. Kalapüügiloa omanikul on õigus püügivõimaluse vähendamine vaidlustada kohtus kuue kuu jooksul.

Peipsi mutniku väljumised jagada individuaalselt

- Kui Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel on kehtestatud ühe pööri- või põhjanooda püügivõimaluse kohta pööri- või põhjanoodaga varustatud laevade sadamast väljumiste arv, siis nende püügivahenditega püügiks kutselise kalapüügi loa andmisel arvestatakse lisaks esimeses ja teises lauses sätestatule ka pööri- või põhjanoodaga varustatud laevade sadamast väljumiste arvu.

Kvoodi jaotamine ülekandel

- kui täiendavalt avanevad püügivõimalused antakse aastas lubatud väljapüügimahu piires Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 15 lõike 9 või nõukogu määruse 847/96 artikli 4 lõike 2 alusel, jaotatakse täiendavalt avanenud püügivõimalused vastavalt sellele kui palju ettevõtja kasutas eelneval aastal temale määratud püügivõimalustest.“
-

Harrastuskalapüüdi toimingute keelamine kutselise kalapüüdi reisi käigus

- Keelatakse harrastuskalapüüdi vahendite kasutamine kutselise kalapüüdi reisi käigus.
- Eesmärk vältida nii harrastuspüüdil püütud kala müüki jõudmist kui ka kutselisel kalapüüdil püütud kala kantimist harrastuspüüdi arvele.

Rannakaluri lubatud aastasaagi reguleerimine

Paragrahvi 47 täiendatakse lõikega 2^2 järgmiselt: „(2^2) Kui kalaliigi püügivõimalust Euroopa Liit ei kehtesta või keelab püügi, siis valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega teiste Läänemere kalaliikide, mida Euroopa Liit ei reguleeri*, kaluri kalapüügiloa alusel püüda lubatud aastasaagi veealade ja maakondade ning püsiasustusega väikesaarte jaoks.“.

*minister ei saa kehtestada kui Euroopa Liit keelab püügi ja ei kehtesta püügivõimalust